

Quickscan natuurwaardenonderzoek PC Hoofthaan, Hengelo

In het kader van de Flora- & Faunawet

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek PC Hooftlaan in Hengelo

In het kader van de Flora- & Faunawet en natuurbeschermingswet

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: BIZ.NU
Contactpersoon: dhr. W. Bekke

Projectnummer en versie: 782, versie 1.0		Status: concept
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 4 april 2016
Ligging projectgebied: Hoek Laan van Driene en PC Hooftlaan		

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

[@natuurbankOverijssel](https://twitter.com/natuurbankOverijssel)

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Het plangebied.....	5
2.1 Situering.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	5
3 Voorgenomen activiteiten.....	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten.....	6
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer.....	7
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied.....	7
4. Soortenbescherming; het onderzoek.....	8
4.1 Methode.....	8
4.2 Verwachting.....	9
4.3 Onderzoeker.....	10
4.4 Resultaten.....	10
4.5 Historische gegevens en bronnenonderzoek.....	11
4.6 Volledigheid van het onderzoek.....	11
5. Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	11
5.1 Toetsingskader.....	11
5.2 Wettelijk kader per soortgroep.....	11
6. Conclusies en advies.....	14
Bijlagen:.....	15

Samenvatting

Er zijn concrete plannen om een voormalig kantorenflat op de hoek Laan van Driene en PC Hooftlaan in Hengelo om te bouwen tot woonflat. Daartoe wordt een deel van het pand gesloopt en het overige intern en extern verbouwd. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteiten in overeenstemming zijn met de Flora- en Faunawet.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen en vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde dieren met een vaste rust- of voortplantingsplaats buiten het plangebied.

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren, verwonden en doden van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen dienen om te gaan. Voor het verstoren (verwonden en doden) van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden

Het plangebied behoort vermoedelijk tot het functionele leefgebied van sommige vleermuis- en vogelsoorten. Vleermuizen bezetten vermoedelijk geen vaste verblijfplaatsen in het gebouw, maar benutten de buitenruimte mogelijk incidenteel als foerageergebied. Omdat deze functie door de voorgenomen activiteit niet negatief beïnvloed wordt, heeft de voorgenomen activiteit geen wettelijke consequenties.

Mogelijk nestelen er ieder voortplantingsseizoen vogels in/aan gaten en nissen in het gebouw. Daarbij gaat het om soorten waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of nestplaats. Bezette vogelnesten zijn strikt beschermd en er kan geen ontheffing verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een 'wettelijk belang' wordt beschouwd. Geadviseerd wordt om het gebouw te slopen buiten de voortplantingsperiode van vogels of om voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden een broedvogelinspectie uit te voeren.

Samengevat:

- Mogelijk nestelen er vogels in/aan het gebouw; gebouw slopen buiten voortplantingsperiode van vogels of broedvogelinspectie uitvoeren om vast te stellen of er bezette nesten aanwezig zijn;
- Met inachtneming van mogelijk aanwezige bezette vogelnesten, heeft de voorgenomen activiteit geen wettelijke consequenties in het kader van de Ff-wet.

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen om een voormalig kantorenflat op de hoek Laan van Driene en PC Hoofthlaan in Hengelo om te bouwen tot woonflat. Daartoe wordt een deel van het pand gesloopt en het overige intern en extern verbouwd. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteiten in overeenstemming zijn met de Flora- en Faunawet.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen en vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde dieren met een vaste rust- of voortplantingsplaats buiten het plangebied.

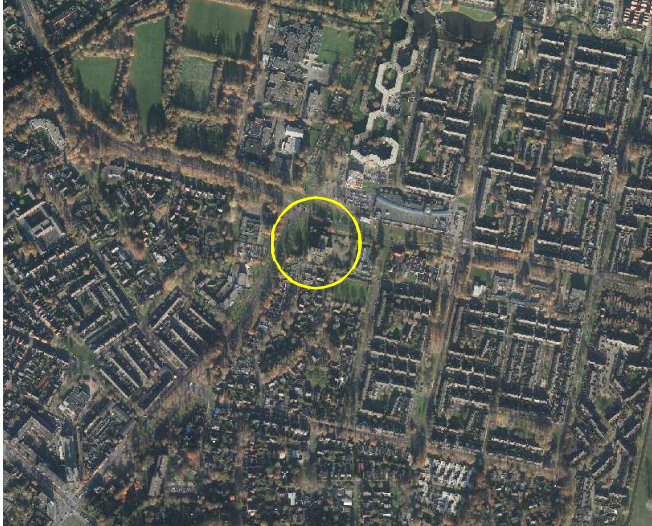
De Ff-wet is op twee momenten in het proces tot realisatie van de plannen van toepassing; tijdens de Ruimtelijke procedure voor wijziging van het bestemmingsplan en tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. In het kader van de beoordeling of er sprake is van een 'goede ruimtelijke ordening', dient de vraag beantwoord te worden of de voorgenomen activiteit uitvoerbaar is in het kader van de Ff-wet. Daarnaast dienen werkzaamheden in overeenstemming met de Ff-wet uitgevoerd te worden en dienen eventuele ontheffingen en ecologische werkprotocollen gevolgd worden.

Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet, de resultaten van het onderzoek en de wettelijke consequentie.

2. Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied bevindt zich op de hoek Laan van Driene en de PC Hoofllaan in Hengelo. Het ligt in de stad Hengelo in de wijk Groot Driene. Op onderstaande luchtfoto wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Globale ligging van het plangebied in de omgeving. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid. Bron: Provincie Overijssel.

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat hoofdzakelijk uit bebouwing in de vorm van een kantoorflat en erfverharding. Het gebouw bestaat uit vier 'vleugels' en heeft een plak dak. De constructie van de flat bestaat uit betonskeletbouw met betonpanelen aan de buitenzijde. In het plangebied staan enkele solitaire loofbomen en borders met sierplanten. Open water ontbreekt in het plangebied. Op onderstaande luchtfoto wordt het plangebied meer in detail weergegeven.

Detailopname van het plangebied. Bron: Provincie Overijssel.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit bestaat uit twee fasen. Fase betreft de gedeeltelijke sloop van het bestaande gebouw en verbouwing tot woonflat met 30 koopappartementen. Fase twee betreft de bouw van een woonvoorziening ten westen van de huidige flat. Fase twee betreft een concrete wens; deze wordt nog niet geconcretiseerd in het bestemmingsplan.

We onderscheiden de volgende aspecten in relatie tot een mogelijk effect op beschermde flora- en fauna:

- Gedeeltelijke sloop van het gebouw
- Strippen van de buitenzijde
- Intern- en externe verbouwing
- Bewoning van de woningen

Fase twee:

- Bouwrijp maken bouwplaats
- Bouw woonvoorziening
- Bewoning van de woningen

Op onderstaande afbeelding wordt het wenselijke eindbeeld (fase 1 & fase 2) weergegeven.

Plattegrond van het wenselijke eindbeeld fase 1 & fase 2.

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteit heeft mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en -gebieden.

We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid, licht, stof en trillingen tijdens de sloop- en bouwphase

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname van (jaarrond) beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen
- Verstoren/vernielen van bezette vogelnesten of voortplantingslocaties
- Verstoren/verwonden/doden van beschermde soorten
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soorten

3.3 Vaststellen van de invloedssfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het zijn dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten en/of - natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedssfeer. De omvang van de invloedssfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. De invloed van de voorgenomen activiteit op beschermde soorten verschilt per soort en soortgroep.

Beoordeling van de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten wordt als lokaal beschouwd. De kwantiteit en kwaliteit van oppervlakte- en grondwater wordt niet beïnvloed, er vindt geen licht- en geluidsvervuiling naar de omgeving plaats en er vindt geen uitstoot van verzurende- en/of vermestende stoffen (NH₄/NO_x) plaats. Mogelijk zijn tijdens de sloop- en bouwfase geluid, trilling en/of stof waarneembaar buiten het plangebied. Deze effecten zijn incidenteel en kortdurend en hebben geen negatief effect op beschermde soorten of natuurgebied in de omgeving.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op soorten en/of habitats buiten het plangebied. Vanwege de lokale invloedssfeer wordt het onderzoeksgebied gelijk gesteld aan het plangebied.

4. Soortenbescherming; het onderzoek

4.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 16 maart 2016 onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Het gebouw is vanaf de buitenzijde visueel onderzocht m.b.v. een verrekijker (Zeiss 10x40b) en er is gezocht naar sporen van beschermde dieren zoals uitwerpselen, smeerrandjes, ruiveren, prooiresten en pootafdrukken. Er zijn verder geen andere aanvullende onderzoeken uitgevoerd m.b.t. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (bewolkt, droog, temperatuur +6 °C en een matig oostenwind).

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende onderdelen:

- Veldbezoek op 16 maart 2016
- Aanvullend bronnenonderzoek (o.a. waarneming.nl, telmee.nl, internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Digitale atlas van amfibieën en reptielen (RAVON 2015)
- Atlas van de zoogdieren van Overijssel (Douma 2011)

Flora en vegetatie

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is matig geschikt voor floristisch onderzoek omdat alleen voorjaarsbloeiers bloeien en de bovengrondse delen van veel soorten afgestorven zijn. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan echter een goede inschatting gemaakt worden van de potentie van het onderzoeksgebied en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vogels

Het gebied is visueel onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten, potentiële nestlocaties, beschermde vaste rust en -verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied bevinden. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt om alle in Nederland voorkomende broedvogels vast te stellen omdat de meeste vogelsoorten in deze periode geen territoriaal gedrag (zang, nestbouw) vertonen en nestplaatsen niet bezet worden. Half maart vertonen sommige standvogels (zoals huismus en sommige roofvogel- uilensoorten) territoriumindicerend gedrag. Op basis van een beoordeling van de biotoop kan echter een goede inschatting gemaakt worden van de functie en betekenis van het plangebied voor (broed)vogels.

Zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Er is gekeken naar graaf, vaat-, krabsporen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, haren en holen. De onderzoeksperiode is redelijk geschikt voor onderzoek naar grondgebonden zoogdieren (uitgezonderd de egel; deze verblijft in een winterrustplaats), maar beperkt geschikt voor onderzoek naar vleermuizen. Vleermuizen verblijven gedurende de wintermaanden in hun winterverblijfplaats; deze kunnen zich in de omgeving van de zomerverblijfplaatsen bevinden, maar ook honderden kilometers verderop. Met betrekking tot bebouwing kan op basis van bouwwijze, gebruikte materialen en staat van onderhoud doorgaans een goede inschatting gemaakt worden van de potentiële functie van bebouwing voor vleermuizen en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Amfibieën & reptielen

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen omdat deze dieren zich in de wintermaanden verschuilen in hun winterverblijfplaatsen. Half maart zijn slechts enkele amfibieënsoorten als gewone pad en heikikker actief. Winterverblijfplaatsen bevinden zich doorgaans in de strooisellaag, onder takkenhopen en stammen. Het plangebied is beoordeeld op de potentiële

geschiktheid als functioneel leefgebied van amfibieën en reptielen waarbij gekeken is naar de functie als foerageergebied, voorplantingslocatie en winterverblijfplaats.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van dagvlinders omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde dagvlindersoorten ontbreekt.

Libellen

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van libellen omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde libellensoorten ontbreekt.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van beschermde kevers en mieren omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde kever- en mierensoorten ontbreekt.

Vissen en kreeftachtige

Het onderzoeksgebied niet onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtige omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde vissensoorten en kreeftachtigen ontbreekt.

4.2 Verwachting

Op basis van bronnenonderzoek, landschappelijke karakteristieken, bouwstijl en gebruikte bouwmaterialen, aard, omvang en gebruik van het onderzoeksgebied, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Kevers
- Vissen en kreeftachtigen
- Vaatplanten
- Libellen
- Dagvlinders
- Reptielen
- Amfibieën
- Grondgebonden zoogdieren

Mogelijk komen de volgende soortgroepen in het gebied voor:

- Vogels
- Vleermuizen

Toelichting

Verskillende vogelsoorten als gierzwaluw, boerenzwaluw, huiszwaluw, witte kwikstaart en huismus zijn vrijwel afhankelijk van bebouwing als nestplaats, terwijl soorten als zwarte roodstaart, merel, houtduif en holenduif bebouwing veel gebruiken om in/aan te nestelen.

Naast bepaalde vogelsoorten, zijn er ook verschillende vleermuissoorten die gebouwen benutten als verblijfplaats. Soorten die hoofdzakelijk gebouwen benutten als verblijfplaats zijn gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Vleermuizen kunnen gebouwen benutten als zomer- en winterverblijfplaats, als kraamkolonie of als paarverblijf. Bekende verblijfplaatsen van vleermuizen in/aan gebouwen zijn holle ruimtes achter gevelbetimmeringen, windveren, vensterluiken, loodslabben, dakpannen, nok- en gevelpannen en de spouw.

4.3 Onderzoeker

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P.E.B. Leemreise. Deze onderzoeker is sinds 1988 actief in vogelonderzoek en voert jaarlijks 120-140 quickscan natuurwaardenonderzoeken uit in heel Nederland. Hij heeft zich gespecialiseerd in onderzoek naar vogels en vleermuizen. Ervaring op het gebied van vogelonderzoek: broedvogel-, winter- en trekvogelonderzoek en soortonderzoek aan roodborsttapuit en nachtzwaluw in de Achterhoek-Twente (RAS-project). Verder heeft hij in het verleden meegewerkt aan RAS-project steenuil in de ZO-Achterhoek. Hij heeft ervaring met broedvogelonderzoek in Nederland, Wit Rusland, Polen en NO-Spanje. Namens Sovon coördineert hij het LSB-onderzoek in de Achterhoek (district 12) en is hij coördinator in de Achterhoek voor de nieuwe Vogelatlas. Naast vogelonderzoek onderzoekt hij jaarlijks 12-18 locaties op de functie voor vleermuizen. Dit betreft zowel stedelijk- als landelijk gebied.

4.4 Resultaten

In onderstaande alinea's worden de resultaten van het onderzoek besproken. Alleen aangetroffen soorten of soorten met een functioneel leefgebied geheel of gedeeltelijk in het plangebied worden besproken.

Vleermuizen

Er zijn tijdens het onderzoek geen vleermuizen vastgesteld en er zijn geen aanwijzingen gevonden die op de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied duiden. Bouwkundig zijn twee verschillende typen bebouwing in het plangebied te vinden; de betonskeletbouw bekleed met betonnen panelen en een bakstenen 'toren' centraal in het gebouw (zie foto onder).

De betonnen panelen zijn aan de buitenzijde afgewerkt met gewassen grind en grenzen aan de binnenzijde aan isolatie, vermoedelijk glaswol. Tussen de panelen en het binnenblad zit geen holle ruimte die geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. De stenen 'toren' is gebouwd met bakstenen en beschikt over een geïsoleerde spouw met glas- of steenwol. In de bakstenen muren zijn geen potentiële invliegopeningen zoals open stootvoegen waargenomen. Het bakstenen deel bevindt zich boven de 5^e verdieping. Op basis van een beoordeling van de bouwstijl, staat van onderhoud, gebruikte materialen en hoogte van de bakstenen 'toren', wordt het gebouw als een ongeschikte verblijfplaats voor vleermuizen beschouwd al kan de aanwezigheid van een solitaire dwergvleermuis nooit volledig uitgesloten worden in een dergelijk groot pand.

Mogelijk foerageren vleermuizen incidenteel en kortstondig in en rond de het pand tijdens de actieve periode (april-oktober). Gelet op de inrichting heeft het plangebied een zeer beperkte betekenis als foerageergebied voor vleermuizen.

Het plangebied vormt geen verbinding in een lijnvormig landschapselement. Het vormt daarom geen verbindende schakel in een vliegroute van vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat het gebouw tot het functionele leefgebied van grondgebonden zoogdiersoorten behoort. Het gebouw is grotendeels gebouwd op pilaren zodat zoogdieren nauwelijks toegang hebben tot het gebouw.

Vogels

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vogels in het plangebied nestelen, maar mogelijk benut een soort als merel of stadsduif het gebouw om in/aan te nestelen. Deze soorten kunnen nesten bezetten in nissen en openingen in het gebouw. Het gebouw vormt een ongeschikte nestplaats voor huismussen en gierzwaluwen.

Overige soorten

Er zijn geen andere beschermde soorten waargenomen en het plangebied wordt niet als functioneel leefgebied van andere beschermde soort(groep)en beschouwd.

4.5 Historische gegevens en bronnenonderzoek

Van de onderzoeksgebieden zijn geen historische gegevens bekend. Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten in het plangebied ingevoerd op waarneming.nl. Net buiten het plangebied is enkele jaren geleden een doodgereden gewone dwergvleermuis waargenomen. Deze waarneming zegt niets over de functie van het plangebied voor vleermuizen.

4.6 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden. Het volledige onderzoeksgebied is onderzocht.

5. Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

5.1 Toetsingskader

Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geldt een algemene vrijstelling indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling en/of bestendig beheer. Voor verstoren van soorten uit tabel 2 van de Ff-wet geldt ook een vrijstelling, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Wel dient rekening gehouden te worden met jaar rond beschermde nesten en leefgebieden, evenals met bezette vogelnesten. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk. Dit is ook noodzakelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten, wanneer er niet gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden

5.2 Wettelijk kader per soortgroep

Vleermuizen

Het functionele leefgebied van vleermuizen bestaat uit verschillende onderdelen zoals verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. De wettelijke consequentie van de voorgenomen activiteit wordt per onderdeel getoetst.

M.b.t. verblijfplaats

Vleermuizen bezetten zeer waarschijnlijk geen verblijfplaats in de bebouwing in het plangebied. Belangrijke verblijfplaatsen zoals een kraamkolonie of winterverblijfplaats worden uitgesloten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor dit onderdeel van het functionele leefgebied is niet nodig.

M.b.t. foerageergebied

Mogelijk benutten sommige soorten incidenteel en kortstondig de buitenruimte in het plangebied als foerageergebied. De betekenis van het plangebied als foerageergebied is zeer beperkt. Deze functie wordt door de voorgenomen activiteit niet aangetast en heeft daarom geen wettelijke consequenties voor dit onderdeel van het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor dit onderdeel van het functionele leefgebied is niet nodig.

M.b.t. vliegroutes

Het plangebied vormt geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen en heeft daarom geen wettelijke consequenties voor dit onderdeel van het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing voor dit onderdeel van het functionele leefgebied is niet nodig.

Vogels

Mogelijk nestelen er vogels in/aan nissen en gaten in het gebouw. Bezette vogelnesten van alle in ons land voorkomende vogelsoorten zijn beschermd en voor het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten kan geen ontheffing verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een 'wettelijk belang' wordt beschouwd. Geadviseerd wordt om het gebouw te slopen buiten de voortplantingsperiode van vogels of om voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden een broedvogelinspectie uit te voeren. De meest geschikte periode om het gebouw te slopen is augustus-februari.

Overige soorten

Er zijn geen andere soorten die een vaste verblijfplaats of voortplantingsplaats in het plangebied bezetten.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Functie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Vleermuizen	Onbekend; mogelijk gewone dwergvleermuis	Foerageergebied – beperkte betekenis.	Geen	Geen
Vleermuizen	Niet aanwezig	Verblijfplaats	Niet van toepassing	Geen
Vogels; algemeen	Mogelijk stadsduif, merel	Nestplaats	<i>Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren.</i> <i>Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren.</i>	Geen
Overige soorten	Niet aanwezig	n.v.t.	Niet van toepassing	Geen

Tabel 1. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten (Ff-wet tabel 2 of 3) die mogelijk geschaad worden.

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

6. Conclusies en advies

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren, verwonden en doden van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen dienen om te gaan. Voor het verstoren (verwonden en doden) van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden

Het plangebied behoort vermoedelijk tot het functionele leefgebied van sommige vleermuis- en vogelsoorten. Vleermuizen bezetten vermoedelijk geen vaste verblijfplaatsplaats in het gebouw, maar benutten de buitenruimte mogelijk incidenteel als foerageergebied. Omdat deze functie door de voorgenomen activiteit niet negatief beïnvloed wordt, heeft de voorgenomen activiteit geen wettelijke consequenties.

Mogelijk nestelen er ieder voortplantingsseizoen vogels in/aan gaten en nissen in het gebouw. Daarbij gaat het om soorten waarvan uitsluitend de bezette nesten beschermd zijn, niet de oude nesten of nestplaats. Bezette vogelnesten zijn strikt beschermd en er kan geen ontheffing verkregen worden omdat de voorgenomen activiteit niet als een 'wettelijk belang' wordt beschouwd. Geadviseerd wordt om het gebouw te slopen buiten de voortplantingsperiode van vogels of om voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden een broedvogelinspectie uit te voeren.

Samengevat:

- Mogelijk nestelen er vogels in/aan het gebouw; gebouw slopen buiten voortplantingsperiode van vogels of broedvogelinspectie uitvoeren om vast te stellen of er bezette nesten aanwezig zijn;
- Met inachtneming van mogelijk aanwezige bezette vogelnesten, heeft de voorgenomen activiteit geen wettelijke consequenties in het kader van de Ff-wet.

Bijlagen:

Bijlage 1. De natuurkalender

Bijlage 2. Toelichting Flora- en faunawet

Bijlage 3. fotobijlage

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

Optimale periode voor werkzaamheden.

Acceptabele periode voor werkzaamheden.

De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.

Geen werkzaamheden in deze periode.

Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Flora en faunawet

Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (Artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder Artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de Artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden, dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten gecompenseerd zullen worden.

Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen Artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art. 75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

Tabel 1: (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

Tabel 2: (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

Tabel 3: (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.). De procedure is vastgelegd in een stappenplan. Hierin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

Naast een verbod op het doden en verwonden (Art. 9 Ff-wet) en het opzettelijk verontrusten (Art. 10 Ff-wet) van vleermuizen, is het tevens verboden om verblijf- en voortplantingsplaatsen weg te nemen, te verstoren en aan te tasten (Art. 11 Ff-wet). Belangrijke migratie- en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijv. hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder (Min. EL&I 2011).

De verbodsbepaling genoemd in artikel 11 van de ff-wet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De vaste rust- of verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen.

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Bijlage 3. Fotobijlage
Impressie van het onderzoeksgebied

